

Hållbarhetslöften

Ekosystem och biologisk mångfald

Att hejda förlusten av biologisk mångfald är en av vår tids största samhällsutmaningar. En kraftsamling behövs för att vända trenden och säkerställa ekosystemens livskraft och fortsatta förmåga att bidra med, för oss, livsnödvändiga nyttor.

Genom hållbarhetslöften med konkret åtgärdsarbete höjer vi gemensamt ambitionsnivån och ökar takten i arbetet med att bevara och stärka biologisk mångfald i Uppsala län. Åtgärdsarbetet bidrar till hållbara ekosystem och till att nå de svenska miljömålen, FN:s konvention om biologisk mångfald och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Aktörerna åtar sig att till år 2023 genomföra åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, samt att varje år bidra med underlag för uppföljning av antagna åtgärder till Länsstyrelsen Uppsala län.

SVERIGES
MILJÖMÅL

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Medverkande aktörer

Nedanstående aktörer tecknade år 2020 respektive 2021 hållbarhetslöften för ekosystem och biologisk mångfald och bidrar på så sätt genom sin egen verksamhet till det regionala åtgärdsarbetet för Sveriges miljömål.

I dokumentet presenteras bilagorna till aktörernas respektive hållbarhetslöfte.

- 2-Con Sverige AB
- Almi företagspartner Uppsala AB
- Dalby Maskin AB
- Enköpings kommun
- Forsmarks kraftgrupp AB
- Friluftsförbundet Uppsala
- Heby kommun
- Håbo kommun
- Knivsta kommun
- Länsstyrelsen Uppsala län
- Naturskyddsföreningen Uppsala län
- Region Uppsala
- Svensk kärnbränslehantering AB (SKB)
- Skogsstyrelsen Uppsala-Västmanlands distrikt
- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
- Svenska turistföreningen Norra Roslagen
- Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)
- Svenska golfförbundet
- Tierps kommun
- Upplandsstiftelsen
- Uppsala universitet
- Uppsala kommun
- Uppsala vatten och avfall AB
- Wattholma golfklubb
- Älvkarleby kommun
- Östhammars kommun
- Entomologiska föreningen (2021)
- Jumkils IF (2021)
- Sjöo godsförvaltning (2021)
- Statens fastighetsverk (2021)
- Upplands energi (2021)

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **2-Con Sverige AB** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

- Kartläggning ska vara genomförd Q4 2021 och svara på:
  - Vilka inköp/leverantörer har den största påverkan på biologisk mångfald? På vilket sätt?
  - Hur kan vi minska påverkan?
- Skapa en rutin för inköp som tar hänsyn till biologisk mångfald.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Almi Företagspartner Uppsala AB** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

- Utifrån tidigare kartlagd inventering av strategiskt viktiga inköpsområden, följa rekommendationerna vid inköp av dessa typer av produkter.

14.i Annan aktivitet – Ställ relevanta krav för ökad hänsyn till biologisk mångfald vid inköp och upphandling av varor och tjänster.

- Skapa en rutin för inköp/upphandling som tar hänsyn till biologisk mångfald.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Dalby Maskin AB** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13.g Som verksamhetsutövare föreslå och genomföra insatser som gynnar biologisk mångfald vid planering och drift av skjutfält och täkter, samt vid efterbehandling av täkter.

Vid utökning av verksamheten vid 55:ans bergtäkt och återvinningsstation i Uppsala kommun kommer följande aktiviteter att genomföras för att gynna biologisk mångfald i täkten:

- Utökning av verksamhet anpassas så att våtmarker med betydelse för biologisk mångfald bevaras.
- Fem groddjursdammar anläggs.
- Vid anläggning av nytt system för dagvattenhantering väljs lösning med öppna diken och dammar som gynnar biologisk mångfald.
- Vid anläggning av nytt system för dagvattenhantering görs anpassningar som gynnar biologisk mångfald, ex. anpassning av slänter och iordningsställande av övervintringsplatser för groddjur.
- Anpassa driften så att fågellivet gynnas, ex. så att backsvalor ges möjlighet att häcka på lämpliga platser i täkten.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Enköpings kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.o Annan aktivitet – Skapa fria vandringsvägar för lekvandrande fisk i Enköpingsån.

- Åtgärda det partiella vandringshindret vid Västerledsbroforsen.

1.o Annan aktivitet – Principer för god biologisk mångfald i vattenmiljöer.

- Intern fortbildning av personer på VA-avdelning och Parkavdelning.

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.i Annan aktivitet – Med hjälp av vattenrådgivaren stötta markägare vid våtmarksanläggning, skyddszoner, ekologiska fokusarealer eller motsvarande beakta och inkludera biologisk mångfald.

- Nätverkande och rådgivning i form av stöd vid projektering, tillståndsansökan och bidragsansökan vid olika former av vattenvård-såtgärder. En mindre andel av rådgivningen har fokus på biologisk mångfald, huvudfokus är att hänföra till förbättrad vattenkvalitet.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.k Annan aktivitet – Ta fram en mångbruksplan, som tar in friluftslivs- och naturvårdsskötsel samt hur skötsel av skogar intill tomter ska bedrivas för kommunägd skog (mark med träd).

- Ställa krav på utförare vid upphandling av skötseluppdrag.
- Där skogsbruk bedrivs ska det ske genom s.k. kontinueratsskogsbruk, dvs skogen ska aldrig kalavverkas.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.o Annan aktivitet – I löpande skogsskötsel beakta vilka artgynnande åtgärder som passar på den specifika plasten. Exempelvis spara död ved i så kallade mångfaldsdepåer, skapa högstubbar, insektshotell eller fauna-depåer. En mångbruksplan beskriver målbilderna.

- Ställa krav på utförare vid upphandling av skötseluppdrag;
- Vid säkerhetsuggningar öka artdiversitet i tätortsnära skogsmark.
- Frihugga värdefulla träd och skapa öppna bryn i skogskanten.
- Hantera invasiva skogsarter.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.k Annan aktivitet – Fortsätta arbetet med kommunalt naturreservat för Gröngarnsåsen-Dyarna.

- Ta fram en skötselplan för Gröngarnsåsen-Dyarna.
- Skyltar, informationsinsatser, foldrar.
- Skötselåtgärder öppen mark, anpassad slätter.
- Se över möjlig utökning betesareal.
- Öka tillgängligheten för besökare.

6.k Annan aktivitet – Identifiera nyckelbiotoper eller skogspartier med höga skyddsvärden i en kommande mångbruksplan. Dessa områden kan vid behov ges statusen av frivilligt avsatt skogsmark eller formellt avsatt skogsmark.

- Visst naturinventeringsunderlag finns redan, viss komplettering behövs.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.m Annan aktivitet – Skapa arbets-sätt, riktlinjer, däribland kunskapshöjande insatser kring invasiva arter på kommunalägd mark och framtagande av informationsmaterial till allmänheten.

- Kunskapshöjande insatser genom kurs/nätverk, till medarbetare på Park, för skötsel av kommunägd mark. Skapa sida på kommunens webbplats med information om invasiva arter och vad som ska göras om dessa finns.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.o Annan aktivitet – Förutom fortsatt utpekande av värdefull naturmark i översiktsplaner fokuser vi på att utveckla befintliga arbetssätt kring hur biologisk mångfald kan beaktas i detaljplaneporcesser till rutiner som tydliggör arbetssätt.

- Ta fram rutiner för beaktande av biologisk mångfald i planprocessen.

11.o Annan aktivitet – Utveckla processen kring skol- och förskoleetableringar så att en god pedagogisk utemiljö beaktas, där naturmark finns inom räckhåll.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.i Annan aktivitet – Skapa arbetssätt, rutiner, löpande utbildningsinsatser och samverkansorgan för att främja biologisk mångfald vid skötsel av park- och grönområden, inklusive de större natur- och friluftsområden.

- Internutbildning av medarbetare (SBF och UPF).
- Metod för inventering av arter.
- Metod och skötselråd.
- Fortsatt arbete för att främja pollinatörer.
- Utveckla samarbetet intern inom kommunen, exempelvis kring skötselråd. Gemensam utbildning avseende skötsel för att beakta biologisk mångfald.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.i Annan aktivitet – Ta fram riktlinjer/rutiner för upphandlings- och inköpskrav som minskar påverkan på biologisk mångfald från produktion och konsumtion av till exempel kläder och textilier, kemikalier och mikroplast.

14.i Annan aktivitet – Representationsriktlinjer för catering och konferenstjänster, positiva mervärden som gynnar biologisk mångfald exempelvis närproducerat kött och chark samt svenska och ekologiska produkter.

14.i Annan aktivitet – Genomföra kunskapshöjande aktiviteter kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.i Annan aktivitet – Inomkommunala kunskapshöjande aktiviteter om vattenparken, Enköpingsån och andra vattendrag, kring elljusspårerna och idrottsplatserna samt kring friluftsbadens natur- och vattenmiljöer i samverkan inom SBF och mellan SBF och UPF.

- Skapa medvetenhet internt hos medarbetarna genom att etablera skötselråd, samverkansråd över förvaltningsgränserna, kunskapshöjande träffar och guidningar.

15.i Annan aktivitet – Kunskapshöjande aktiviteter så som informationsskyltar, webbinformation, naturguidningar och särskilda events med fokus på biologisk mångfald vid parker- och grönområden exempelvis vattenparkerna, ån friluftsbaden, natur- och friluftsområdena för att sprida kunskap om natur, naturmiljöer och biologisk mångfald till allmänheten.

- Fortsätta arbeta med infoskyltar, foldrar, faunadepåskylt. Utveckla information på webben, nyttja nya digitala kanaler såsom Naturkartan, Hitta Ut med mera.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.k Annan aktivitet – I skolans och grundskolans uppdrag ingår arbetet med hållbar utveckling. Uppdraget beskrivs i respektive läroplan. Förskolor och skolor uppmuntras att särskilt beakta frågor kopplade till biologisk mångfald.

16.k Annan aktivitet – ENV deltar vid rektorskonferens och vidareförmedlar kunskap om sitt arbetssätt. ENV presenterar sitt arbete för Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

16.k Annan aktivitet – Fortbildning för ENV:s nätverk (med representanter från alla grundskolor i kommunen) om de olika miljömålen, åtgärdsprogrammen och det aktuella åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald.

16.k Annan aktivitet – Fortbildningstillfällen för lärare och fritidspersonal i utomhuspedagogik med fokus på bland annat ekosystem och biologisk mångfald (exempelvis i ENV:s regi).

16.k Annan aktivitet – ENV erbjuder fler dedikerade tematillfällen för lärare och deras skolklasser inom art/ekosystem/biologisk mångfald (och hållbarhets-) momenten i läroplanerna.

16.k Annan aktivitet – Möjligheten till utomhuspedagogiska inslag i skolvardagen beaktas vid nybyggnation av skolor och förskolor.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.b Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för förtroendevalda och beslutsfattare avseende biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

17.c Genomföra löpande utbildning av förtroendevalda och beslutsfattare inom biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

- Inkludera information om miljömålsarbete, inklusive biologisk mångfald vid politikerfortbildning.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Forsmarks Kraftgrupp AB** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13.j Genomföra insatser som gynnar pollinerare på ruderatmark och impedimentytor genom att plantera växter som gynnar pollinerare.

- Kartläggning av planteringsinsatser för att attrahera pollinerande insekter.
- Genomföra planteringsinsatserna.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Friluftsrådet Uppsala** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.g. Som leverantör erbjuda och synliggöra alternativ vara/tjänst med större hänsyn till biologisk mångfald än vad som efterfrågas.

- Ta ansvar för att våra aktiviteter skall fokusera på att vara hållbara, med bra val av transporter och att aktiviteterna sker med stor hänsyn till naturen vi är i.

14.h Sammanställa och sprida informationsmaterial kring upphandling och inköp av varor och tjänster med ökad miljöhänsyn.

- Ta fram riktlinjer för inköp av varor och tjänster som säkerställer god hänsyn till biologisk mångfald och andra hållbarhetsaspekter.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.a Genomföra kunskapshöjande insatser om betydelsen av biologisk mångfald.

- Genomföra 1 workshop/år med olika teman inom djur, natur, växter och miljö för att öka vår kunskap om biologisk mångfald och vikten av att vårda den. I första hand för att höja kompetensen hos våra ledare som sedan kan ta det vidare till våra deltagare, men de kan även vara öppna för samtliga medlemmar.

15.e Samverka mellan olika typer av ideella föreningar för att genomföra kunskapshöjande insatser kopplat till biologisk mångfald.

- Arrangera 2 aktiviteter/år tillsammans med andra föreningar med stor kunskap inom natur och miljöområdet, ex. Biotopia eller Fältbiologerna.

15.i Annan aktivitet.

- Genomför aktiviteter runt knuten med fokus på att göra aktiviteter som inte kräver transporter utan istället utgår direkt från Uppsala, t.ex vandring eller paddling. Målsättning 4 aktiviteter/år.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.h Annan aktivitet.

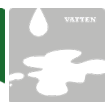
- Bjuda in beslutsfattare och politiker att delta på våra aktiviteter för att öka deras förståelse för vår verksamhet och hur vi jobbar med att öka deltagarnas medvetande om biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Målsättning 1 aktivitet/år.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Heby kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

3. Bevara och återskapa våtmarker

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

10. Motverka invasiva främmande arter

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Håbo kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.a Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga och kommunala reservat och biotopskyddsområden.

- Bilda minst ett nytt naturreservat. Ska vara klart 2023.

6.d Göra frivilliga avsättningar i skogar med höga naturvärden på det egna skogsinnehavet.

- Ta fram en markstrategi om hur vi långsiktigt ska säkerställa mark och naturmark. Ska vara klart 2021
- Säkra natur- och friluftsvärden för Båtsbacken genom långsiktiga avtal ex, naturvårdsavtal. Ska vara klart 2022.

6.i Öka takten i revideringen av skötselplaner som möjliggör en modern skötsel.

- Revidera skötselplanen för Granåsens naturreservat. Ska vara klart 2022.

6.k Annan aktivitet – Se över kommunens skogsbruksplan för att skapa en med fokus på biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

- En översyn ska vara klar 2021. Förslag till ny plan ska vara klar 2023.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.b Restaurera gamla betesmarker som idag är ohävdade men där de hävdgynnade värdena finns kvar på platsen eller i närheten.

- Minst 10 hektar ska restaureras och återbetas under perioden. Utgår från utpekade områden i naturvårdsplanen.

7.p Utveckla reservat som omfattar odlingslandskapet så att de blir lättillgängliga för allmänhet.

- Delta i utvecklingen av natur-, kultur- och rekreativa värden i Skokloster naturreservats odlingslandskap. Samverkansmöten med länsstyrelsen ska starta 2020. Samverkansmöten ska genomföras årligen under perioden. En gemensam plan för rekreativa värden ska vara framtagen till 2022.

7.q Öka tillgängligheten till ängs- och hagmarker med höga kulturhistoriska värden samt synliggör dessas kopplingar till biologisk mångfald.

- Arbeta efter kommunens kulturmiljöplan under perioden. Minst ett område ska iordningställas årligen under perioden.
- Tillgängligheten till kulturmiljövärden ska öka på Knarrbacken under 2020.
- Investeringsmedel ska sökas årligen under perioden.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.e Genomföra insatser för att ta bort invasiva främmande arter i skyddade områden, i särskilt känsliga miljöer och där de hotar höga naturvärden.

- Fortsätt att årligen bekämpa häggmispel i Ekillaåsens och Granåsens naturreservat samt påbörja bekämpning vid Lillsjön.
- Ta fram långsiktig plan för arbetet med att bekämpa häggmispel. Ska vara klart 2022.

10.f Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktad mot allmänheten, förskolor och skolor om hur invasiva främmande arter kan motverkas.

- Årlig information till villaägare via infobrev, sociala medier, hemsida och guidade turer.
- Utveckla informationen på återvinningscentralen under 2021.
- Specifika informationsinsatser tillsammans med länsstyrelsen och länets kommuner under perioden.

10.g Utesluta invasiva främmande arter vid val av vilka växter som planteras.

- Få in skrivningar om invasiva arter i teknisk handbok under 2020.
- Ta fram rutin för hur invasiva arter hanteras i samband med granskning av bygghandlingar.

10.h Inventera och rapportera förekomster av invasiva arter.

- Inventering av invasiva arter i bostadsnära skogar i Bålsta. Ska vara klart 2023.

10.m Annan aktivitet – Integrera hantering av invasiva arter i checklista/hållbarhetskontroll för planering och exploatering.

- En checklista ska vara framtagen till 2022.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.c Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.

- Hållbarhetsstrategi ska tas fram, klar 2021.
- Grönstrukturprogram ska tas fram, klar 2021.
- Se över och modernisera jordbruksarrendevatal, klart 2022.
- Få in mål/riktlinjer i markanvisningspolicy, klart 2021.
- Ta fram en mall för exploateringsavtal som innehåller formuleringar gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster, klart 2020.

11.e Bryta ned regionala kunskapsunderlag med bäring på biologisk mångfald till kommunal nivå för den fysiska planeringen.

- Uppdatera kommunens naturvårdsplan. Ska vara klart 2021.

<p>11.f Säkerställa att arbetssätt och rutiner finns så att intentionerna om biologisk mångfald i den fysiska planeringen tas om hand i faktiskt genomförande och förvaltning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram checklista/hållbarhetskontroll för kommunen som kan följa med från tidigt planeringskede till förvaltning. Ska vara klart 2021.
<p>11.m Bidra till fler öppna småvatten i landskapet genom avvägd dagvattenhantering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablera våtmark för reglering av dagvatten vid Balders hage, klart 2020. • Etablera dagvattendammar i Gröna dalen. Arbetet påbörjas 2020.
<p>11.n Ställa krav i MKB på att verksamhetsutövare ska ta hänsyn till biologisk mångfald vid exploatering genom att öka användningen av ekologisk kompensation.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen ska kompensera för förlorade ekosystemtjänster och biologisk mångfald vid ianspråktagande av oexploaterad mark. Detta ska utredas i planeringsskedet med hjälp av checklista/hållbarhetskontroll, klar 2021. Detta ska verkställas i exploateringskedet genom att medel avsätts för kompensationsåtgärder i exploateringsbudgeten. Mallen för exploateringsbudgeten ska kompletteras med formulering om kompensation. Rutiner för genomförande av kompensation ska tas fram. Ska vara klart 2022.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

<p>12.d Säkerställa att skötselplaner och vårdplaner för parker, golfbanor och grönytor innehåller anpassade skötselmetoder för att främja biologisk mångfald.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram en skötselplan för kommunens parker och klippytor som även innefattar skötselmetoder för att främja biologisk mångfald. Ska vara klart 2023.
<p>12.g Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram en plan för skyltning i våra bostadsnära grönområden tillsammans med Håbohus. Ska vara klart 2021. • Producera och minst 5 olika skyltar som informerar om biologisk mångfald och ekosystemtjänster som placeras på strategiska platser. Ska vara klart 2023.
<p>12.i Genomföra insatser som gynnar pollinerare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tillskapa en sandblotta för pollinerare i anslutning till Bålsta station. Ska vara klart 2021. • 2023 ska gräsklippsytor och/eller slaghacksytor ha omvandlats till äng.
<p>12.l Annan aktivitet – Informera villaägare om villaträdgårdars betydelse för pollinerare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uppdaterad information ska finnas på kommunens hemsida, klart 2020. Informationsinsats ska göras minst en gång per år.
<p>12.l Annan aktivitet – Utreda och testa att omvalda gräsklipps- och slaghacksytor till mer mångfaldsrika ytor som gynnar pollinerare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning klar 2021.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.	<ul style="list-style-type: none"> • Säkerställ en kontinuerligt kunskapshöjning av kommunens beställare och inköpare gällande ökad hänsyn till biologisk mångfald och miljömässig hållbarhet, med start 2021.
14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.	<ul style="list-style-type: none"> • En checklista ska tas fram som ska utgöra ett stöd vid upphandling gällande hållbara inköp där biologisk mångfald är en del. Ska vara klart 2021. • Säkerställa att verksamheterna kartlägger verksamhetens inköp och peka ut främsta insatsområden för att gynna biologisk mångfald genom hållbara inköp. Ska vara klart 2023.
14.i Annan aktivitet – Ta fram och kommunicera en hållbarhetsstrategi där hållbara inköp är en inriktning.	<ul style="list-style-type: none"> • Hållbarhetsstrategin ska vara klar 2021. Kommunicera kontinuerligt strategins inriktning gällande hållbara inköp.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

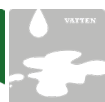
16.e Placera nya skolor och förskolor med närhet till naturområden. Se över och sätt mål för skolors och förskolors närhet till naturen.	<ul style="list-style-type: none"> • Specifika mål för avstånd till naturområde ska finnas i grönstrukturprogram, klart 2021.
16.f Genomföra kartläggning eller översyn samt komplettering av närhet till naturområden för skolor och förskolor.	<ul style="list-style-type: none"> • Uppdatera tidigare kartunderlag gällande skolnära natur i samband med framtagning av grönstrukturprogram. Arbetet ska vara klart 2021.
16.g Genomföra kunskapshöjande aktiviteter för skolchefer och rektorer för att öka förståelsen om vikten av barns lärande kopplat till biologisk mångfald och hållbar utveckling.	<ul style="list-style-type: none"> • En gång per år ha fokus hållbarhet på BoU-chefsgrupp (halvdag), med start 2021.
16.k Annan aktivitet – Skapa aktivitetsbank för gymnasiet i hållbarhet och miljö (typ miljöverkstad).	<ul style="list-style-type: none"> • Påbörja aktivitetsbank för gymnasiet 2023 som bygger vidare på grundskolans aktiviteter.
16.k Annan aktivitet – Skapa aktivitetsbank för grundskolan i hållbarhet och miljö (typ miljöverkstad).	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa en webbaserad aktivitetsbank för åk F-9. Utvecklas stegvis, klart 2023.
16.k Annan aktivitet – Hållbarhet i förskola och skola.	<ul style="list-style-type: none"> • En röd tråd ska finnas genom hela skolgången kring hållbarhet, med start i förskolan och som kan arbetas vidare med i grundskolan. Fokus förskolan 2020-2021.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

– EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Knivsta kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet om insatser som gynnar biologisk mångfald i limniska miljöer riktat mot kommuner och markägare.

- Ett evenemang med tema biologisk mångfald i limniska miljöer ska genomföras under programperioden 2020-2023.

1.m Utveckla rutiner för ärendehantering och tillsyn kopplat till strandskydd.

- Revidera och uppdatera rutin för prövning av dispensärenden och tillsyn under 2021.

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.h Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.

- Meandring av Pinglaström ska vara färdig 2021.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.g Ta fram, alternativt uppdatera, skogsbruksplaner för skogar i statlig, kommunal och kyrklig förvaltning så de inkluderar ett varierat brukande för att skapa mångfunktionella skogar som stödjer olika allmännyttiga ekosystemtjänster.

- Följa upp och revidera Knivsta kommuns skogsskötselplan under 2023.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.e Genomföra bete i särskilt värdefulla miljöer.

- Bygga stängsel och låta beta ett skogsområde senast 2022.

<p>7.g Utföra slåtter på slåtterängar enligt den historiska hävden av ängarna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra ett slåttorevenemang per år under programtiden.
<p>7.n Öka medvetenheten kring hotade arters närvaro hos markägare och djurhållare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram rutin för när man ska göra informationsinsatser om hotade arter i samband med tillsyn av jordbruk under programperioden.

9. Minska negativ påverkan på biologisk mångfald från växtskyddsmedel

<p>9.e Informera om de vinster som finns med biologisk skadedjursbekämpning i form av nyttodjur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram en rutin för att ge information i samband med tillsyn av jordbruk under programperioden.
---	--

10. Motverka invasiva främmande arter

<p>10.e Genomföra insatser för att ta bort invasiva främmande arter i skyddade områden, i särskilt känsliga miljöer och där de hotar höga naturvärden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Årligen genomföra åtgärder mot invasiva arter i Pinglaströms närområde.
<p>10.g Utesluta invasiva främmande arter vid val av vilka växter som planteras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta in hantering av invasiva arter i teknisk handbok 2023.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

<p>11.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra, eller delta i, kunskapshöjande aktivitet om biologisk mångfald i samhällsbyggnadsprocessen vid minst ett tillfälle under programperioden.
<p>11.c Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reviderad Grönstrukturplan antagen i kommunstyrelsen senast 2022. • Utredda hur påverkan på ekosystem och biologisk mångfald kan lyftas in i reviderade riktlinjer för exploateringsavtal och/eller markanvisningsavtal och lyfta in där så är lämpligt. Riktlinjerna ska vara färdiga under 2021. • Ta fram rutin för att beakta skogliga värden vid bygglovshandläggning under programperioden.

11.f Säkerställa att arbetssätt och rutiner finns så att intentionerna om biologisk mångfald i den fysiska planeringen tas om hand i faktiskt genomförande och förvaltning.

- Under 2021 införliva text om intentionerna för biologisk mångfald och ekosystem i mall för överlämningsrapport.
- Under 2021 uppdatera checklista för undersökning av risk för betydande miljöpåverkan.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.b Genomföra kunskapshöjande aktivitet om hur biologisk mångfald kan främjas på park- och grönytor.

- Genomföra två föreläsningar för kommunal driftspersonal samt bjuda in kommunala bostadsbolags driftspersonal, Q4 2021 och Q4 2022.

12.g Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.

- Ta fram och puffa information om biologisk mångfald i de kommunala grönområdena 6 gånger per år på kommunens Facebook-sida och /eller hemsida.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13.c Säkerställa och uppdatera rutiner och skötselplaner så att de tydligt stärker biologisk mångfald i linjestrukturer.

- Under programperioden ta fram en teknisk handbok som inkluderar hur biologisk mångfald ska omhändertas både vid byggnation och drift av infrastrukturens biotoper.

13.e Inventera linjestrukturer med avseende på höga naturvärden och upprätta skötselplaner för de mest värdefulla sträckorna.

- Inventera och lägg in linjestrukturer med naturvärden i internt webbGIS under 2021.

13.h Ta fram rutiner för ökad hänsyn till biologisk mångfald vid tillsynsvägledning, tillsyn och tillståndsprövning av tåkter och skjutfält.

- Uppdatera rutin för att ge information i samband med tillsyn under programperioden.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.b Delta i nätverk för att utforma förslag till hur upphandlingar kan genomföras, kravställas och utvärderas för att gynna biologisk mångfald inom strategiska inköpsområden.

- Undersökning och kartläggning av intresse och möjlighet för lokalproducenter att kvalificera sig till dynamiskt inköpssystem vilket kan möjliggöra att svara på tillfälliga, specifika och säsongsbetonade upphandlingar med positiv miljöeffekt och krav på god djuromsorg. Genomförs i nätverk inom länet under programperioden.

14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

- Göra en undersökning och kartläggning över vilka köp kommunen gör som har störst påverkan på biologisk mångfald. Aktiviteten ska vara klar under Q4 2021.
- Skapa en förteckning över de varor och tjänster som kommunen köper in som har en stor påverkan på biologisk mångfald.

14.h Sammanställa och sprida informationsmaterial kring upphandling och inköp av varor och tjänster med ökad miljöhänsyn.

- Skapa en flik/information på internwebben Navet angående inköp och upphandling av hållbara varor och tjänster och hur kommunen arbetar med att ta miljöhänsyn. Aktiviteten ska vara klar under Q4 2022.
- Skapa en checklista för att vid uppstart av upphandlingar kunna identifiera på vilket sätt som den aktuella varan eller tjänsten kan ha en påverkan på biologisk mångfald och vilka krav som kan ställas.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.a Genomföra kunskapshöjande insatser om betydelsen av biologisk mångfald.

- Naturskolan genomför aktivitet i samband med familjeläger, med tema biologisk mångfald, en gång per år under programperioden.
- Genomföra ett informations- och inspirationstillfälle per år på Lyckträffen, Träffpunkten och/eller familjecentralen Fröhuset.

15.e Samverka mellan olika typer av ideella föreningar för att genomföra kunskapshöjande insatser kopplat till biologisk mångfald.

- Ordna minst fyra gemensamma evenemang med tema inom biologisk mångfald och ekosystem, i samverkan med föreningslivet, under programperioden.

15.f Främja etablering av lokala marknader för livsmedel och produkter.

- Anordna marknad för lokala producenter av grönsaker och andra produkter fyra gånger per år under programperioden.

15.i Annan aktivitet.

- Skapa plattform som möjliggör förmedling av forskningsresultat och frågeställningar inom ekologisk hållbarhet genom föreläsningar, workshops och konstnärlig gestaltning.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.c Initiera eller delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte inom praktisk integrering av biologisk mångfald i skola och förskola.

- Delta i NTA. Tema Frö till frö- belysa och förklara begreppet ekosystemtjänster i mellanstadiet.
- Ta fram material till pedagoger med exempel på aktiviteter som kan öka förståelsen för värdet av biologisk mångfald och ekosystem, i samverkan med NTA, under programperioden.

16.g Genomföra kunskapshöjande aktiviteter för skolchefer och rektorer för att öka förståelsen om vikten av barns lärande kopplat till biologisk mångfald och hållbar utveckling.

- Agenda 2030-utbildning för samtliga kommunens rektorer.

16.k Annan aktivitet.

- Under programperioden sker löpande vandringar med vuxenutbildningen SFI som ger en ökad förståelse för naturen.
- Byggnation av insektshotell minst en gång under programperioden.
- Plantering av kungsängsliljor vid årummet minst en gång per år under programperioden.
- Anläggning och utveckling av skolträdgård på Brännkärrsskolan under programperioden.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.a Ta fram och genomför utbildningsinsatser för förtroendevalda och andra beslutsfattare om värdet och behovet av biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

- Arrangera en föreläsning om värdet av biologisk mångfald på en chefsdag under programperioden.

17.c Genomföra löpande utbildning av förtroendevalda och beslutsfattare inom biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

- Hålla ett informationsärende om biologisk mångfald och ekosystem i kommunens samtliga nämnder under 2021 och 2022.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Länsstyrelsen Uppsala län** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.o Annan aktivitet – Genomföra översyn av Mälarens fågelskyddsområden.

- Initiera arbete med översyn av Mälarens fågelskyddsområden i samverkan med övriga Mälarlän.

1.o Annan aktivitet – Inventera nyckelbiotoper och genomföra naturvärdesinventeringar i sjöar och vattendrag.

- Genomföra naturvärdesinventeringar i länets sjöar och vattendrag. Dessa ska utgöra underlag vid pågående och framtida exploateringar och andra planärenden, inom naturskyddsärenden och vattenförvaltning samt vid tillstånd och prövning.

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

2.a Sammanställa och tillgängliggöra befintliga kartläggningar, inventeringar och kunskapsunderlag över marina naturmiljöer.

- Kunskapsunderlag sammanställs och görs tillgängligt för användare i exempelvis länsstyrelsens planeringskatalog och i webbGIS.

2.o Verka för att skydda marina miljöer.

- Ta fram en handlingsplan för marint områdesskydd i Uppsala län. Planen ska utgå från den regionala planen för marint områdesskydd i Bottniska viken samt det nationella ramverk som tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten och kustlänsstyrelserna under 2017–2020. Planen ska syfta till att skapa ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av skyddade områden.

2.q Annan aktivitet – Genomföra en behovsutredning av fiskefria områden i Uppsala läns havsområde.

- Utredda behov av fiskefria områden och vid behov inrätta fiskefria områden med fokus på skyddade områden (naturreservat och Natura 2000-områden).

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.d Sammanställa och tillgängliggöra underlag som visar var det är prioriterat att återskapa och restaurera våtmarker i länet.

- Genomföra en konnektivetsanalys över våtmarkerna i länet i syfte att tydliggöra sambanden mellan våtmarksmiljöerna och ge underlag för beslut och prioriteringar för att bevara och stärka våtmarksmiljöerna. Resultatet ska presenteras i form av kartunderlag.

3.h Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.

- Länsstyrelsen ska genomföra sex åtgärder för att återställa hydrologin i skyddade områden.
- Länsstyrelsen ska verka för att återställa hydrologin i två våtmarker utanför skyddade områden.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.k Genomföra naturvårdande insatser.

- Länsstyrelsen ska genomföra naturvårdsbränning i minst ett skyddat område per år under programperioden.

5.l Sammanställa och tillgängliggöra underlag som visar var det är prioriterat att återveta skogsmark.

- Länsstyrelsen avser att verka för en utredning som visar var återvätning av skogsmark gör mest nytta och vilka områden som därför ska prioriteras. Aktiviteten är starkt kopplad till åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan och bör genomföras så att målkonflikter minimeras. Dialog bör ske med Skogsstyrelsen.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.a Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga och kommunala reservat och biotopskyddsområden.

- Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga naturreservat.

6.f Utveckla och förstärk arbetet med skydd av skog och verka för att inga värdekärnorska avverkas.

- Prioritera formellt skydd för skogar med högst naturvärden genom att tillämpa prioriteringsmodeller på kända objekt som utreds för reservatsbildning.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.e Genomföra bete i särskilt värdefulla miljöer.

- Länsstyrelsen ska återinföra bete och genomföra åtgärder för att efterlikna traditionell hävd i kalkbarrskog. Målet är att genomföra åtgärder i minst fem skyddade områden under programperioden.

7.u Annan aktivitet – Länsstyrelsen ska följa utvecklingen av arealen betesmarker i länet och arbeta för att motverka den minskning som sker.

- En samverkansgrupp tillsätts med syfte att samordna tillgängliga stödåtgärder och utverka planer för betesmarkers bibehållande eller utveckling. Möjligheter till finansiering ska ha utgångspunkt i den enskilda markens beskaffenhet.

7.u Annan aktivitet – Länsstyrelsen utvecklar den interna dialogen vid bedömningar av betesmarkers status.

- En samverkansgrupp bildas för bedömningar av betesmarker i syfte att bidra till kompetensöverföring och fördjupad dialog om regelverken kopplade till miljöersättningar och jordbrukarstöd.

7.u Annan aktivitet – Genomföra internutbildning om betydelsen av biologisk mångfald i odlings- och beteslandskapet för alla berörda enheter.

- En utbildning för berörd personal på länsstyrelsen genomförs under programperioden.

8. Öka variationen i åkerlandskapet

8.k Annan aktivitet – Länsstyrelsen prioriterar rådgivning inom biologisk mångfald.

- I det kommande landsbygdsprogrammet för Uppsala län ska det vara prioriterat att erbjuda rådgivning inom biologisk mångfald. En länsstyrelsegemensam arbetsgrupp ska skapas för att säkerställa att rådgivningsinnehållet bidrar till effektiv förbättring av länets biologiska mångfald.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.a Initiera och delta i nätverk för kompetensutveckling och samverkan för relevanta aktörer verksamma i länet.

- Under programperioden initierar och medverkar länsstyrelsen i återkommande möten med aktörer i länet för samverkan och kunskapsutbyte kring invasiva arter.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.a Genomföra kunskaphöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.

- Länsstyrelsen avser att under 2021 skapa ett nätverk för kommunernas översiktsplanerare för samverkan kring frågor kopplat till bland annat biologisk mångfald. Informationsinsats för att sprida Boverkets vägledning om ekosystemtjänster ska genomföras under programperioden. Länsstyrelsen avser även att under 2021 informera kommunerna om den nyligen internt framtagna vägledningen Jordbruksmark i prövning och planering.

11.i Ta fram en regional åsvårdsplan som beskriver naturvärden och ekosystemtjänster i och i anknytning till länets åsmiljöer.

- Länsstyrelsen avser att under 2021 ta fram en regional åsvårdsplan i enlighet med prioriterat insatsområde i handlingsplanen Grön infrastruktur i Uppsala län.

11.o Annan aktivitet – Länsstyrelsen stöttar kommuner med underlag, vägledning och kompetensutveckling vid framtagande av kommunala friluftspplaner.

- Länsstyrelsen stöttar länets kommuner i arbete med kommunala friluftspplaner och annan planering utifrån friluftsperspektiv genom att under programperioden bidra med vägledning och arrangera möten för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13.h Ta fram rutiner för ökad hänsyn till biologisk mångfald vid tillsynsvägledning, tillsyn och tillståndsprövning av täkter och skjutfält.

- Länsstyrelsen avser att under programperioden genomföra en tillsynsvägledningsinsats gällande hur biologisk mångfald kan gynnas vid efterbehandling av täkter. Informationsmaterial om hur biologisk mångfald kan gynnas under pågående verksamhet och vid efterbehandling ska sammanställas och spridas vid samråd för relevanta miljöfarliga verksamheter.

13.i Annan aktivitet – Utveckla arbetet med ekologisk kompensation vid prövning av miljöfarlig verksamhet.

- Initiera dialog med verksamhetsutövare kring frågan om ekologisk kompensation vid samråd av relevanta miljöfarliga verksamheter inklusive täkter.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.d Genomföra informations- och inspirationsinsatser för att öka intresse och kunskap om insatser för biologisk mångfald.

15.i Annan aktivitet – Länsstyrelsen inspirerar till intresse för natur och friluftsliv i samverkan med andra aktörer i länet under Friluftslivets år 2021.

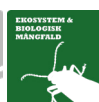
- Förmedla kommunikation från projektet Friluftslivets år 2021 till regionala och lokala aktörer och vice versa.
- Samverka med projektet och övriga länsstyrelser kring nationella och länsöverskridande aktiviteter och event.
- Kommunicera vad man kan göra och uppleva i länet, samt uppmärksamma friluftslivets värden och allemansrätten via länsstyrelsens kommunikationskanaler.
- Genomföra ett antal egna aktiviteter utifrån projektets månadsteman.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Naturskyddsföreningen Uppsala län** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.1 Annan aktivitet.

- Restaurering av övre dammen till Skokloster slott inom fastigheten Skokloster2:415 i syfte att återskapa en biotop som hyser vatten året runt.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.b Skapa och delta i forum för dialog och kompetensutveckling kring metoder för anpassningar inom trakthyggesbruket.

- Nya skogsgruppen/Skogsgruppen inventeringar och remissvar.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.a Sammanställa underlag över betesmarker och slätterängar med höga biologiska värden för att underlätta prioritering av insatser i syfte att bevara och restaurera dessa värden/markar.

7.b Restaurera gamla betesmarker som idag är ohävdade men där de hävdgynnade värdena finns kvar på platsen eller i närheten.

- Genomföra slätter vartannat år i nordöstra hörnet av Lillåkersängen, Arnöhuvuds naturreservat, i syfte att gynna den rödlistade arten Korskovall. Slätter ska genomföras 2021 och 2023.

7.g Utföra slätter på slätterängar enligt den historiska hävden av ängarna.

- Genomföra årlig slätter på äng belägen 200 meter väster om Nederhassla gård invid Rölundaåsen, i syfte att gynna klassisk ängsflora, bland annat den rödlistade arten Bacsippa.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.h Inventera och rapportera förekomster av invasiva arter.

- Genom inventeringar skaffa god kunskap om förekomsten av invasiva arter i Älvkarleby kommun.

10.j Bekämpa och minska påverkan från invasiva främmande arter oavsett var de förekommer.

- Stödja andra aktörer vid åtgärder mot invasiva arter.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.n Ställa krav i MKB på att verksamhetsutövare ska ta hänsyn till biologisk mångfald vid exploatering genom att öka användningen av ekologisk kompensation.

- Nya skogsgruppen/Skogsgruppen inventeringar och remissvar.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.a Genomföra kunskapshöjande insatser om betydelsen av biologisk mångfald.

- Genom att genomföra minst fem aktiviteter, inklusive öppna inventeringar, föreläsningar och samarbeten, kommer vi att öka kunskapen om biologisk mångfald hos länsinvånarna.

15.b Genomföra informations- och inspirationsinsatser kopplade till konsumtionens påverkan på biologisk mångfald.

- Vår Handla Miljövänligt-grupp kommer att belysa detta under flera återkommande evenemang, framförallt genom klädbytardagar och under Miljövänliga Veckan i september.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.c Initiera eller delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte inom praktisk integrering av biologisk mångfald i skola och förskola.

- I samarbete med Naturskyddsföreningens samordnare för hållbart lärande så kommer vi att kunna jobba med kunskapshöjande aktiviteter i skola och förskola.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Region Uppsala** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.j Genomföra informationsinsatser för att motverka olagligt fiske på leklokaler för hotade fiskarter.

- Informera via Region Uppsalas miljönätverk och även informera om/dela ut fiskeguiden för Uppsala län.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.o Annan aktivitet – Sprida kunskap om Artportalen.

- Informera om artportalen och vikten av medborgarforskning via Region Uppsalas miljönätverk.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.g Utesluta invasiva främmande arter vid val av vilka växter som planteras.

- Färdigställa en riktlinje för biologisk mångfald som beslutas av fastighets- och servicenämnden, Region Uppsala.

10.m Annan aktivitet – Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktat mot Region Uppsalas miljönätverk om hur invasiva främmande arter kan motverkas.

- Informera via Region Uppsalas miljönätverk om vilka arter som räknas som invasiva och hur de kan hanteras. Vissa arter gynnas av ett varmare klimat så vårt klimatarbete motverkar denna spridning.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.

- Färdigställa en riktlinje för biologisk mångfald som beslutas av fastighets- och servicenämnden, Region Uppsala.

11.c Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.

- Färdigställa en riktlinje för biologisk mångfald som beslutas av fastighets- och servicenämnden, Region Uppsala.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.I Annan aktivitet – Färdigställa en riktlinje för biologisk mångfald som beslutas av fastighets- och servicenämnden, Region Uppsala.

- På ett strukturerat och strategiskt sätt arbeta med aktiviteter som gynnar biologisk mångfald.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.

- Genomföra minst en kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.

14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

- Identifiera för verksamheten strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

14.f Säkerställa att intentioner gällande biologisk mångfald följs vid upphandling av skötsel och anläggning av exempelvis parker och vägar.

- Utvärdering vid anbudslämnandet och avtalsuppföljning på befintliga avtal där krav på biologisk mångfald har ställts, detta sker tillsammans med berörd verksamhet och upphandlaren.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.a Genomföra kunskapshöjande insatser om betydelsen av biologisk mångfald.

- Via Region Uppsalas miljö nätverk informera om betydelsen av biologisk mångfald samt kopplingen mellan biologisk mångfald och utevistelse och hälsa.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

– EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB)** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.o Annan aktivitet – Utredda om SKB kan bekosta fiskevårdande åtgärd i Forsmarks närområde.

- Kontakter med potentiella utförare tas 2021. Eventuellt genomförande 2022 eller 2023.

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

2.a Sammanställa och tillgängliggöra befintliga kartläggningar, inventeringar och kunskapsunderlag över marina naturmiljöer.

- Sammanställ och tillgängliggör kartläggningar och inventeringar av marina naturmiljöer som gjorts i SKB:s regi. Kommunera materialet via informationsinsats 2021.

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.h Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.

- Skötsel av cirka fem hektar våtmark (rikkärr) inom SKB:s markinnehav i Forsmark eller i dess närhet. Fastställande av skötselplan för rikkärr inom SKB:s markinnehav i Forsmark 2021. Utförande av skötselåtgärder startar 2022.

3.l Annan aktivitet – Övervaka utvalda våtmarksarter på SKB:s markinnehav i Forsmark.

- Regelbundna inventeringar av populationerna av arterna gulyxne, gölgröda och större vattensalamander.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.h Inventera skogliga värdekärnor och ansvarsnaturtyper på eget innehav och ta särskild hänsyn i dessa områden vid skogsbruksåtgärder.

- Årlig genomgång av planerade skogsbruksåtgärder (enligt SKB:s gröna plan) med ekolog för att identifiera platsspecifika åtgärder som skyddar/gynnar befintliga naturvärden.

4.i Använda hyggesfritt skogsbruk i lämpliga delar av det egna skogsinnehavet.

- Implementera i företagets skogsbruksplan.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.k Genomföra naturvårdande insatser genom att gallra fram lövträd.

- Generellt mål i SKB:s skogsbruksplan att öka lövandelen. Vid varje röjning/gallring sparas i första hand löv.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.d Göra frivilliga avsättningar i skogar med höga naturvärden på det egna skogsinnehavet.

- Teckna naturvårdsavtal för fastigheterna Forsmark 6:20 och 3:32 under 2022.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Skogsstyrelsen Uppsala-Västmanlands distrikt** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för ett ökat landskapsperspektiv vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder.	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i samverkan med länsstyrelsen och BillerudKorsnäs gällande landskapsperspektivet i planering av skogsbruksåtgärder med hänsyn till gölgröda.
4.d Genomföra kunskapshöjande aktivitet för att öka tillämpningen av skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn.	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra eller delta/bidra i genomförande av kalibreringsövningar om målbilderna (syftar till att få ett gemensamt lärande kring tillämpning av målbilderna).
4.k Annan aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetenshöjande åtgärd om hyggesfritt skogsbruk. Målgrupp: kommunerna i länet. Gärna i samverkan med länsstyrelsen.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för naturvårdande insatser i skogslandskapet ur ett landskapsperspektiv.	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan med länsstyrelsen för kompetensutveckling kring naturvårdande skötsel, tex i områden med granbarkborre eller vitryggig hackspett.
5.b Genomföra kunskapshöjande aktivitet gällande skötsel av särskilt värdefulla naturtyper.	<ul style="list-style-type: none"> • Åtgärder som länsstyrelsen tar fram för genomförande av Naturnära jobb, tex i vitryggstrakter.
5.m Restaurera och återskapa sumpskogar och våtmarker.	<ul style="list-style-type: none"> • Inom ramarna för Grip on Life IP (som genomförs i Västmanland) och ev Nokås-rådgivning, sprida kunskap om proppning av skogsdiken till markägare och andra skogliga aktörer och intressenter även i Uppsala län. Gärna i samverkan med länsstyrelsen.

5.n Genomföra insatser för att öka anslutningsgraden till olika typer av stöd och ersättningar för naturvårdsinsatser i skogen.

- Skogsstyrelsen har avsatta medel för att erbjuda Nokås-rådgivningar. För att få större efterfrågan kommer vi publicera info/artikel/eller liknande i infoblad i SkogsEko, eller via annan kanal.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.a Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga och kommunala reservat och biotopskyddsområden.

- Skogsstyrelsen jobbar med formellt skydd utifrån de medel vi får i budgeten.

6.e Genomföra informationsinsats om markägares möjligheter att anmäla intresse för att formellt skydda egen skog genom systemet "Nya Komet".

- Information i tex infoblad i SkogsEko, gärna i samverkan med länsstyrelsen. Aktiviteten genomförs under förutsättning att medel tillkommer för ersättning till markägare under programperioden.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.d Kartlägga var det är särskilt prioriterat att anlägga ekologisk funktionella kantzoner.

- På SLU:s egendomar finns blommande kantzoner mot vattendrag med blandningar för att gynna pollinatörer och fältvilt.
- På eget markinnehav inventera behov av ytterligare anläggning av ekologiskt funktionella kantzoner mot vattendrag.

1.i Anlägga dagvattendammar för rening av dagvatten som även gynnar biologisk mångfald.

- SLU (experter enligt E17) kommer bistå Uppsala kommun (inkl Uppsala Vatten och Avfall AB) att utforma och utvärdera framtida dagvattendammar inom ramarna för utbyggnaden av de södra delarna av Uppsala.
- Genomförs genom gemensamma forskningsprojekt och ansökningar och genom examensarbeten.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för ett ökat landskapsperspektiv vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder.

- Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.

4.b Skapa och delta i forum för dialog och kompetensutveckling kring metoder för anpassningar inom trakthyggesbruket som skapar mångfunktionella skogar som stödjer olika typer av ekosystemtjänster.

- Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.

4.c Genomföra kunskapshöjande aktiviteter om hur naturliga processer såsom brand, storm eller insektsangrepp kan efterliknas i skogsbruket för att stärka biologisk mångfald.

- Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.

<p>4.d Genomföra kunskapshöjande aktivitet för att öka tillämpningen av skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.
<p>4.e Integrera/implementera skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn i egna skogsbruksplaner och skogsvårdsplaner.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skogssektorns målbilder för god miljöhänsyn är implementerade i skogsbruksplaner och skogsvårdsplaner för SLU:s förvaltning av 2600 ha skog.
<p>4.g Ta fram, alternativt uppdatera, skogsbruksplaner för skogar i statlig, kommunal och kyrklig förvaltning så de inkluderar ett varierat brukande för att skapa mångfunktionella skogar som stödjer olika allmännyttiga ekosystemtjänster.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SLU:s lantbruksdrift förvaltar 2600 ha skog där detta sker idag. Skogsbruksplaner ska kompletteras med mål för varierat brukande.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

<p>5.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för naturvårdande insatser i skogslandskapet ur ett landskapsperspektiv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.
<p>5.b Genomföra kunskapshöjande aktivitet gällande skötsel av särskilt värdefulla naturtyper.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt forskning och kommunikation i olika forum kring hur markorganismer och markens funktionella egenskaper varierar i landskapet och påverkas av skogsbruk.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

<p>6.a Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga och kommunala reservat och biotopskyddsområden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avsätta areal för skapande av naturreservat på Krusenberget och reservat på Ultunaåsen.
---	---

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

<p>7.a Sammanställa underlag över betesmarker och slätterängar med höga biologiska värden för att underlätta prioritering av insatser i syfte att bevara och restaurera dessa värden/marken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta följa avtalet med SJV för ca 40 ha.
<p>7.e Genomföra bete i särskilt värdefulla miljöer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upprätthålla bete på SLU:s marker med höga naturvärden.

7.q Öka tillgängligheten till ängs- och hagmarker med höga kulturhistoriska värden samt synliggör dessas kopplingar till biologisk mångfald.

- Fortsätta arbetet med SLU:s pågående projekt som syftar till att utveckla området Lövsta utanför Uppsala i den riktning som åtgärden avser. Projektet är ett pilotprojekt och kan genomföras på andra delar av SLU.

8. Öka variationen i åkerlandskapet

8.b Bedriva fortsatt forskning för att utveckla produktionsätt med synergieffekter för både biologisk mångfald och ökad/god produktion.

- Fortsatt forskning om samband mellan brukningsmetoder (inkl växtföljder), jordhälsa och produktivitet.

8.c Förstärka befintlig variation i åkerlandskapet som även gynnar produktionen, exempelvis genom att anlägga och utveckla multifunktionella skyddszoner.

- Fortsätta arbetet med att på SLU:s egendomar finns blommande kantzoner mot vattendrag med blandningar för att gynna pollinatörer och fältvilt.
- Fortsatt arbete med variation i åkerlandskapet med t. ex. blommande kantzoner, fjärilsåkrar och åkerhorn för gynnande av pollinatörer, samt gräsbevuxna kantzoner efter diken.
- I alla höstgrödor skapas så kallade lärkrutor.
- Runt fältkanter sparas träd och buskar som är blommande och bryn skapas.
- Odlar viltfrämjande trädor placerade mot andra biotoper i odlingslandskapet.

8.f Genomföra insatser för ökad tidsmässig variation i åkerlandskapet, exempelvis genom att så grödor som skördas vid olika tillfällen.

- Fortsätta/utveckla arbetet med variation i bearbetningssystem och val av grödor, t. ex. med olika odlade grödor, bearbetad/obearbetad jord och mellangrödor.

8.g Genomföra insatser för skyddsvärda träd i åkerlandskapet genom skötsel (exempelvis frihuggning och hamling) och minskande av åldersglapp hos skyddsvärda träd (exempelvis plantering och skötsel av efterträdare och veteranisering).

- Sköta alléträd.

8.j Återveta lågproduktiv mark i åkerlandskapet.

- På sikt ska SLU anlägga mikrovåtmarker genom återvätning.
- SLU:s lantbruksdrift ska fortsätta att delta i projekt för att anlägga mikrovåtmarker i åkermark som är blöt och svår att dränera.

8.k Annan aktivitet.

- Genomföra kunskapshöjande insatser (inom vår kärnverksamhet) t. ex. vetenskapliga publikationer, populärvetenskapliga artiklar, sociala medier, radio och tidningar vilket förväntas bidra till åtgärdens syfte.

9. Minska negativ påverkan på biologisk mångfald från växtskyddsmedel

9.c Minska användning av kemiska bekämpningsmedel genom exempelvis fler grödor i växtföljderna.	<ul style="list-style-type: none"> • På SLU:s egendomar minskas användningen av kemiska bekämpningsmedel genom att anpassa växtföljden och växtskyddet efter ogrästryck och trycket av andra skadegörare och svampar. • Forsatt medverkan i Jordbruksverkets prognostjänst för bestämmande av bekämpningsbehov. • Val av selektiva preparat. • Anpassad såtidpunkt. • Ekologisk odling på utvalda marker.
9.d Bedriva fortsatt forskning om kemiska växtskyddsmedels effekter på biologisk mångfald.	<ul style="list-style-type: none"> • Tillgängliggöra mark för forskning.
9.h Minska användningen av kemiska växtskyddsmedel, exempelvis genom att ställa om till ekologisk produktion.	<ul style="list-style-type: none"> • Produktionen på SLU:s egendomar är till viss del ekologisk, liksom flera forskningsprojekt. Mängden växtskyddsmedel på den mark som odlar konventionellt begränsas i så stor utsträckning som möjligt, både av miljömässiga och ekonomiska skäl.
9.j Annan aktivitet.	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra kunskaphöjande insatser i.e. vetenskapliga publikationer, populärvetenskapliga artiklar, sociala medier, radio och tidningar vilket förväntas bidra till åtgärdens syfte.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.e Genomföra insatser för att ta bort invasiva främmande arter i skyddade områden, i särskilt känsliga miljöer och där de hotar höga naturvärden.	<ul style="list-style-type: none"> • På SLU:s egendomar genomförs nödvändiga insatser för att ta bort invasiva främmande arter, ex. jättebjörnloka och askkottssjuka.
10.f Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktad mot allmänheten, förskolor och skolor om hur invasiva främmande arter kan motverkas.	<ul style="list-style-type: none"> • VPE:s demonstrationsodlingar tar emot besök från skolor och förskolor. • Vi skapar aktiviteter som förmedlar information om bl.a. ogräs och främmande arter i jordbrukssammanhang.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.a Initiera och delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte för tekniska nämnder, parkförvaltning och kyrkogårdsförvaltning, exempelvis i samverkan med SLU:s utbildning för landskapsarkitekter eller Enköpings utbildning för trädgårdsmästare.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunskapsparkens personal deltar aktivt i undervisningen på SLU för att visa giftfri och hållbar skötsel för studenter och intressgrupper.
---	---

<p>12.c Säkerställa att det görs medvetna val som främjar biologisk mångfald och stärker det positiva biologiska kulturarvet vid gestaltning, projektering och anläggning av parker, golfbanor och andra grönområden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alla projekt och förändringar i Kunskapsparken genomförs med en blick på både förvaltning, estetik och biologisk mångfald. Ofta är projekten påbörjade för att förbättra utbudet av biologiskt hållbara exempel på trädgårds/marktytor.
<p>12.d Säkerställa att skötselplaner och vårdplaner för parker, golfbanor och grönytor innehåller anpassade skötselmetoder för att främja biologisk mångfald.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skötselplan för Kunskapsparken innehåller även fortsättningsvis specifikationer över metoder och inköp för att säkerställa framtida hållbar praxis. Dialog förs med AH och Kommunen för resten av campus för att samma arbete kan göras runtom campus.
<p>12.e Anpassa skötselmetoder så att de gynnar biologisk mångfald exempelvis i parker och grönområden samt på golfbanor och kyrkogårdar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Giftfri skötsel, övergång till el över fossilt, återbruk av kompost och vedmaterial i parken (medan de blir bostad för insekter). Vi lämnar högar på strategiska platser av dött material som kan bebos av insekter och igelkottar.
<p>12.g Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi genomför informationsprojekt som fågelholkar, fladdermusprojekt osv med informationsskyltar de år vi kan.
<p>12.i Genomföra insatser som gynnar pollinere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anlägger nya och sköter Kunskapsparkens ängsytter och grenar, kompost på ett sätt som skapar hem för insekter.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

<p>14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utvärdera planerade inköp av material och inventarier för kunskapsparken så de är så miljövänliga som möjligt och byta till bättre där det går.
--	--

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **STF Norra Roslagen** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.c Genomföra insatser för att underlätta vistelse i naturen för olika målgrupper.

- Genomföra minst fyra tätortsnära vandringar under 10 km under löftesperioden.
- Genomföra minst två vandringar under löftesperioden där vi lockar till nya områden genom att avlägsna praktiska hinder (t.ex. bristande kollektivtrafik).

15.f Främja etablering av lokala marknader för livsmedel och produkter.

- Genomföra minst två företagsbesök under löftesperioden hos lokala producenter/verksamheter.

15.i Annan aktivitet.

- Genomföra minst tre aktiviteter som uppmärksammar särskilda naturfenomen, exempelvis tranor som stannar under flytt, blommande orkidéer eller titta på norrsken.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.f Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktad mot allmänheten, förskolor och skolor om hur invasiva främmande arter kan motverkas.

- SVA ska i sitt arbete med att undersöka avlivade invasiva arter kommunicera vad vi gör, varför det främjar biologisk mångfald och hur allmänheten kan hjälpa till.

10.m Annan aktivitet.

- SVA ska fortsätta sitt arbete med att undersöka invasiva arter för att kunna upptäcka eventuella sjukdomar, parasiter och antibiotikaresistens.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.e Samverka mellan olika typer av ideella föreningar för att genomföra kunskapshöjande insatser kopplat till biologisk mångfald.

- Tillverka och sprida informationsmaterial om SVA:s verksamheter relaterade till främjande av biologisk mångfald, och hur allmänheten kan hjälpa till, till föreningar såsom Naturkyddsföreningen, Ornitologiska föreningen, Håll Sverige rent, 4H, Jägareförbund m.m.

15.g Ta fram och tillgängliggör informationsmaterial om biologisk mångfald och åtgärdsarbete som kan användas i informationssyfte av olika aktörer.

- Tillverka och sprida informationsmaterial om SVAs verksamheter relaterade till främjande av biologisk mångfald, och hur allmänheten kan hjälpa till.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.h Annan aktivitet.

- Tillverka och sprida informationsmaterial om SVAs verksamheter relaterade till främjande av biologisk mångfald, riktad till andra regionala myndigheter och lokala beslutsfattare.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala håll-

barhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Svenska Golfbundet** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.b Genomföra kunskapshöjande aktivitet om hur biologisk mångfald kan främjas på park- och grönytor.

- Arrangera två fältvandringar på två golfklubbar i Uppsala län under året 2021 i syfte att öka försåelsen för hur biologisk mångfald kan främjas på golfbanan. Vi riktar oss främst till kommuner, företrädare för golfklubbar, ideella organisationer, allmänhet och andra aktörer i samhället.

12.I Annan aktivitet.

- Initiera en LONA-ansökan för att gynna biologisk mångfald på golfbanor med fokus på pollinatörer i Uppsala län hösten 2021.
  - 1) Nätversträff med representanter, samt besök på en golfklubb våren 2021.
  - 2) Initiera ett nätverk av representanter för golfklubbar, kommuner och relevanta myndigheter för att inventera möjligheten att skapa ett LONA-projekt för att gynna biologisk mångfald på golfbanor med fokus på pollinatörer.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.k Annan aktivitet.

- Under friluftslivets år 2021 erbjuda skolledare i Uppland att använda länets golfbanor som utomhusklassrum för undervisning om biologisk mångfald och ett rikt växt och djurliv. Syftet är att möjliggöra för barn att uppleva golfbanors naturvärden i skolundervisningen.

16.k Annan aktivitet.

- Arrangera en fortbildningsdag/fältdag under hösten 2021 för intresserade lärare i Uppland om golfbanor som uterum för studier av biologisk mångfald i skolundervisningen. Aktiviteten genomförs i ett samarbete med forskare inom utomhuspedagogik.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Tierps kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

3. Bevara och återskapa våtmarker

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

8. Öka variationen i åkerlandskapet

9. Minska negativ påverkan på biologisk mångfald från växtskyddsmedel

10. Motverka invasiva främmande arter

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

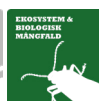
17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

– EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Upplandsstiftelsen** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.k Genomföra aktivitet för att öka kunskapen om länets ansvarsnaturtyp kransalgssjöar och ansvarsarter kopplade till sjöar och vattendrag.

- Upplandsstiftelsen kommer årligen medverka vid "Aspens dag i Fyrisån" samt flera "vattendagar" i länet där mellanstadiebarn ges en introduktion till livet i sjöar och vattendrag (pågående verksamhet).
- Upplandsstiftelsen kommer delta aktivt i ett flerårigt projekt med länsstyrelsen och SLU kring förvaltning av den hotade fisken asp (målet är beroende av extern finansiering).

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

2.q Annan aktivitet – Uppföljning, utvärdering och utveckling av naturvårdande insatser i vattenknutna kustmiljöer.

- Upplandsstiftelsen inleder ett långsiktigt samarbete med externa parter för att kunna följa upp funktionen hos restaurerade våtmarker, exempelvis genom att undersöka fiskyngelförekomsten i närliggande kustområden, samt att fortsätta arbetet med att restaurera kustmynnande våtmarker i både kultur- och skogslandskapet (målet är beroende av extern finansiering).

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.g Återuppta hävd i form av bete och slåtter i tidigare hävdade våtmarker för att hålla dessa öppna.

- Upplandsstiftelsen kommer att arbeta för att säkerställa funktionen av minst fyra restaurerade våtmarker genom insatser kring skötsel och långsiktig förvaltning (målet är beroende av extern finansiering).

3.h Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.

- Upplandsstiftelsen kommer att genomföra restaurering av rikkärr i det egna naturreservatet Svanhusskogen (pågående LONA projekt).

<p>3.i Genomföra restaurering av våtmarker i kustområden med syfte att gynna fiskreproduktion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upplandsstiftelsen inleder ett långsiktigt samarbete med externa parter för att kunna följa upp funktionen hos restaurerade våtmarker, exempelvis genom att undersöka fiskyngelförekomsten i närliggande kustområden, samt att fortsätta arbetet med att restaurera kustmynnande våtmarker i både kultur- och skogslandskapet (målet är beroende av extern finansiering).
<p>3.k Öka tillgängligheten och därmed intresset och kunskapen om våtmarker.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upplandsstiftelsen kommer att arbeta med ökad tillgänglighet och information kring minst fyra restaurerade våtmarker i länet under perioden (målet är beroende av extern finansiering).

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

<p>4.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för ett ökat landskapsperspektiv vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pågående arbete inom ramen för Upplandsstiftelsens tre landskapsprojekt (Nedre Dalälven, Vällena, Länna) där fokus är på naturvårdande åtgärder och information i samverkan med lokala markägare m.fl.
<p>4.d Genomföra kunskapshöjande aktivitet för att öka tillämpningen av skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pågående arbete inom ramen för Upplandsstiftelsens tre landskapsprojekt (Nedre Dalälven, Vällena, Länna) där fokus är på naturvårdande åtgärder och information i samverkan med lokala markägare m.fl.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

<p>5.a Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för naturvårdande insatser i skogslandskapet ur ett landskapsperspektiv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pågående arbete inom ramen för Upplandsstiftelsens tre landskapsprojekt (Nedre Dalälven, Vällena, Länna) där fokus är på naturvårdande åtgärder och information i samverkan med lokala markägare m.fl.
<p>5.b Genomföra kunskapshöjande aktivitet gällande skötsel av särskilt värdefulla naturtyper.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upplandsstiftelsen kommer att göra en utvärdering och uppföljning av över 25 års naturvårdande insatser inom landskapsprojektet Vällena (målet är beroende av extern finansiering).
<p>5.j Genomföra naturvårdande insats inom åtgärdsprogram för hotade arter till exempel genom bevarande och skötsel av skyddsvärda träd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upplandsstiftelsen genomför årliga insatser med stöd av åtgärdsprogram för hotade arter (pågående verksamhet, med stöd av extern finansiering).
<p>5.k Genomföra naturvårdande insatser i form av kontrollerad naturvårdsbränning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upplandsstiftelsen planerar att genomföra en kontrollerad naturvårdsbränning i ett av sina naturområden inom programperioden (målet är beroende av extern finansiering).

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.a Öka arealen formellt skyddad skogsmark genom bildande av statliga och kommunala reservat och biotopskyddsområden.

- Upplandsstiftelsen deltar aktivt i arbete med områdesskydd, där formellt skydd är ett av verktygen.

6.b Skapa och delta i forum för kompetensutveckling och samverkan för ett ökat landskapsperspektiv vid planering av frivilliga avsättningar.

- Pågående arbete inom ramen för Upplandsstiftelsens tre landskapsprojekt (Nedre Dalälven, Vällen, Länna) där fokus är på naturvårdande åtgärder och information i samverkan med lokala markägare m.fl.

6.c Genomföra kunskapshöjande och stödjande insatser som bidrar till ökad andel frivilliga avsättningar av skogsmark med höga naturvärden.

- Pågående arbete inom ramen för Upplandsstiftelsens tre landskapsprojekt (Nedre Dalälven, Vällen, Länna) där fokus är på naturvårdande åtgärder och information i samverkan med lokala markägare m.fl.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.b Restaurera gamla betesmarker som idag är ohävdade men där de hävdgynnade värdena finns kvar på platsen eller i närheten.

- Upplandsstiftelsen kommer att vidareutveckla sitt arbete inom "Roslagshagar", i syfte att restaurera naturbetesmarker i länets kusttrakter (målet är beroende av extern finansiering).

7.e Genomföra bete i särskilt värdefulla miljöer.

- Upplandsstiftelsen kommer att vidareutveckla sitt arbete inom "Roslagshagar", i syfte att restaurera naturbetesmarker i länets kusttrakter (målet är beroende av extern finansiering).

7.g Utföra slätter på slätterängar enligt den historiska hävden av ängarna.

- Upplandsstiftelsen kommer att i samverkan med andra undersöka möjligheterna för intressenter att få avsättning för slätterhö, vilket kan vara ett incitament för fortsatt skötsel.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.e Genomföra insatser för att ta bort invasiva främmande arter i skyddade områden, i särskilt känsliga miljöer och där de hotar höga naturvärden.

- Upplandsstiftelsen ska ta fram kunskapsunderlag om förekomst av invasiva arter i egna naturområden, samt aktiviteter för att motverka dessa förekomster.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.

- Upplandsstiftelsen kommer att initiera och/eller delta i kunskapshöjande aktiviteter för beslutsfattare och tjänstemän i kommuner och regioner. Aktiviteten beror på möjligheten och intresse från kommunerna och regionen att samordna insatsen med Upplandsstiftelsen.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13.a Genomföra kunskapshöjande och kompetensutvecklande aktivitet om hur biologisk mångfald kan främjas genom anläggning, skötsel och underhåll av infrastrukturens biotoper.

- Upplandsstiftelsen ska vidareutveckla arbetet med biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper, främst inom ramen för pågående landskapsprojekt (pågående verksamhet).

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.a Öka kunskapen hos barn och unga om vikten av biologisk mångfald.

- Upplandsstiftelsen ska vidareutveckla sin roll som resurs gällande biologisk mångfald gentemot naturskolorna i länet.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.a Ta fram och genomför utbildningsinsatser för förtroendevalda och andra beslutsfattare om värdet och behovet av biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

- Upplandsstiftelsen kommer att initiera och/eller delta i kunskapshöjande aktiviteter för beslutsfattare och tjänstemän i kommuner och regioner. Aktiviteten beror på möjligheten och intresse från kommunerna och regionen att samordna insatsen med Upplandsstiftelsen.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Uppsala universitet** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.

- Inkludera fokus biologisk mångfald och ekosystem i den interna utbildning av inköpare som ska utarbetas vid Uppsala universitet.

14.i Annan aktivitet.

- Utveckla den interna inköpsprocessen, styrning i den elektroniska inköpsportalen, för ökade inköp med hänsyn till ekosystem och biologisk mångfald.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.h Annan aktivitet.

- Samverkans- och informationsaktiviteter kopplat till forskning inom ekosystem och biologisk mångfald. Förtydligad och samlad information på webben om relevant forskning inom området.

17.h Annan aktivitet.

- Pressmeddelanden och nyhets spridning av relevanta forskningsresultat.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Uppsala kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

3. Bevara och återskapa våtmarker

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

10. Motverka invasiva främmande arter

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Uppsala Vatten och Avfall AB** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.k Annan aktivitet.

- Utveckla skogsvårdsplaner för Uppsala Vattens skogsmark i anslutning till Hovgården.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.o Annan aktivitet.

- Inkludera biologisk mångfald som aspekt vid projektering av nya dagvattendammar.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.k Annan aktivitet.

- Inkludera och informera om arbetet med ekosystem och biologisk mångfald i samband med event- och studiebesöksverksamheten.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Wattholma Golfklubb** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.d Säkerställa att skötselplaner och vårdplaner för parker, golfbanor och grönytor innehåller anpassade skötselmetoder för att främja biologisk mångfald.

- Genomföra en naturvärdesinventering på golfbanan i syfte att upprätta en långsiktig plan för naturvårdande skötsel av golfbanan.

12.g Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.

- Informera besökare om naturvärden på golfbanan enligt inventering.

12.h Bevara och planera för skyddsvärda träd genom inventering, information och skötsel.

- Inventera och dokumentera förekomst av skyddsvärda träd samt vid behov upprätta skötselplan för dessa.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Älvkarleby kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.m Utveckla rutiner för ärendehantering och tillsyn kopplat till strandskydd.

Målet är att säkerställa att våra nuvarande rutiner säkerställer/återskapar hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag. Genom att:

- Se över nuvarande rutiner.
- Uppdatera där det behövs.

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

2.p Utredda klimatförändringens påverkan på biologisk mångfald längs kusten.

Målet är att identifiera och delta i forum/nätverk som bidrar till ökad kunskap om klimatförändringens påverkan på biologisk mångfald längs kusten i syfte att kunna utreda hur förändringar påverkar vår kommun. Genom att:

- Identifiera befintliga samverkansforum inom området.
- Delta i relevanta nätverk.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.a Initiera och delta i nätverk för kompetensutveckling och samverkan för relevanta aktörer verksamma i länet.

Målet är att öka kunskapen i kommunen. Genom att:

- Identifiera pågående nätverk som finns.
- Kartlägga individuella kompetenser inom avdelningen.
- Ta fram kompetenshöjande insatser.

10.d Ta fram regionala spridningskartor för invasiva främmande arter för att underlätta bekämpningen.

Målet är att öka kunskapen i kommunen. Genom att:

- Inventera hur det ser ut.
- Kartlägga utifrån kommunens fysiska gränser.

10.e Genomföra insatser för att ta bort invasiva främmande arter i skyddade områden, i särskilt känsliga miljöer och där de hotar höga naturvärden.

Målet är att skapa förutsättningar för kommunen att kunna bekämpa invasiva främmande arter. Genom att:

- Ta fram kompetenshöjande aktiviteter kopplat till hur man bekämpar invasiva främmande arter.

10.g Utesluta invasiva främmande arter vid val av vilka växter som planteras.

Målet är att skapa förutsättningar för kommunen att kunna bekämpa invasiva främmande arter. Genom att:

- Uppdatering av nuvarande rutiner vid inköp.

10.i Informera om möjligheten att få LONA/LOVA-medel för bekämpning av invasiva främmande arter.

Målet är att skapa förutsättningar för kommunen att kunna bekämpa invasiva främmande arter. Genom:

- Framtagande/uppdatering av rutiner kopplat till hur man ansöker om LONA/LOVA-medel som underlättar för externa sökande (t. ex. föreningar, intresseorganisationer etc.).

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.

Målet med kommunens samtliga aktiviteter är att vid fysisk planeringen ska hänsyn tas till ökad biologisk mångfald. Genom att:

- Kartlägga nuvarande kompetens.
- Ta fram kompetenshöjande utbildningsinsatser.

11.c Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.

Målet med kommunens samtliga aktiviteter är att vid fysisk planeringen ska hänsyn tas till ökad biologisk mångfald. Genom att:

- Utifrån ÖP viljeinriktning skapa/revidera rutiner kopplad till den fysiska planeringen.
- Se över/framtagande av rutiner/riktlinjer/mallar/styrdokument utifrån ÖP och andra strategiska ställningstagande.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.f Sprida kunskap om Artportalen och hur man använder sig av data om hotade arter i sin planering av insatser för biologisk mångfald.

Målet med kommunens aktiviteter är att bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden. Genom att:

- Kartlägga nuvarande kompetens inom området.
- Ta fram kompetenshöjande aktiviteter.
- Se över/framtagande av skötselplaner för kommunen.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.b Delta i nätverk för att utforma förslag till hur upphandlingar kan genomföras, kravställas och utvärderas för att gynna biologisk mångfald inom strategiska inköpsområden.

Målet med kommunens aktiviteter är att säkerställa att vid upphandling ska kravspecifikationer gynna biologisk mångfald inom strategiska inköpsområden. Genom att:

- Undersöka vilka nätverk som idag finns som kan bidra till ökad kunskap inom området.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.b Genomföra informations- och inspirationsinsatser kopplade till konsumtionens påverkan på biologisk mångfald.

Målet med kommunens aktiviteter är att bidra till ökad kunskap bland kommuninvånarna om hållbara val som gynnar biologisk mångfald. Genom att:

- Arbeta med informationsinsatser både på kommunens hemsida och andra elektroniska kanaler.
- Att en gång per år bjuda in allmänheten till föreläsningar i ämnet.

15.g Ta fram och tillgängliggör informationsmaterial om biologisk mångfald och åtgärdsarbete som kan användas i informationssyfte av olika aktörer.

Målet med kommunens aktiviteter är att bidra till ökad kunskap bland kommuninvånarna om hållbara val som gynnar biologisk mångfald. Genom att:

- Samarbeta med andra kommuner inom området.
- Utifrån samverkan, ta fram informationsmaterial.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.i Öka kunskapen om naturmiljöers betydelse för barns lek och utveckling.

Målet med kommunens aktiviteter är att säkerställa att tillgång till utbildningsmaterial/litteratur ska finnas tillgängligt för skolans verksamheter. Genom att:

- Inventera behovet av litteratur.
- Inköp vid behov.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.b Medverka i en regional arbetsgrupp för att ta fram utbildningspaket för förtroendevalda och beslutsfattare avseende biologisk mångfald och hållbara ekosystem.

Målet med kommunens aktiviteter är att öka kunskapen inom området bland beslutsfattare. Genom att:

- Samarbeta med andra kommuner att ta fram gemensamma utbildningskoncept.
- Genomföra utbildningar till nämnder utifrån framtagna utbildningskoncept.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet **Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald**, som **Östhammars kommun** åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

1. Återskapa hållbara livsmiljöer i sjöar och vattendrag

1.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet om insatser som gynnar biologisk mångfald i limniska miljöer riktat mot kommuner och markägare.

1.i Skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vandringsberoende arter i vattendrag med vandringshinder.

1.l Anlägga dagvattendammar för rening av dagvatten som även gynnar biologisk mångfald.

1.m Utveckla rutiner för ärendehantering och tillsyn kopplat till strandskydd.

2. Bevara värdefulla livsmiljöer i marin miljö

2.e Minska påverkan vid exploatering genom exempelvis miljövänlig konstruktion av bryggor och förankringsbojor eller genom att välja rätt tidpunkt och minimera uppgrumling vid muddring och dumpning. Extra viktigt i grunda vågskyddade områden.

2.h Använda miljövänlig teknik för att minska utsläpp av förorenande ämnen som exempelvis biocider från fritidsbåtar.

2.m Skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vandringsberoende arter i havsmynnande vattendrag.

2.n Motverka intensivt storskaligt fiske.

3. Bevara och återskapa våtmarker

3.h Genomföra skötsel, restaurering och anläggning/återskapande av våtmarker på egen mark.

3.i Genomföra restaurering av våtmarker i kustområden med syfte att gynna fiskreproduktion.

3.k Öka tillgängligheten och därmed intresset och kunskapen om våtmarker.

4. Verka för ett varierat skogsbruk med god miljöhänsyn

4.b Skapa och delta i forum för dialog och kompetensutveckling kring metoder för anpassningar inom trakthyggesbruket som skapar mångfunktionella skogar som stödjer olika typer av ekosystemtjänster.

4.g Ta fram, alternativt uppdatera, skogsbruksplaner för skogar i statlig, kommunal och kyrklig förvaltning så de inkluderar ett varierat brukande för att skapa mångfunktionella skogar som stödjer olika allmännyttiga ekosystemtjänster.

5. Öka naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar och i formellt skyddade områden

5.c Upprätta skötselplaner för tätortsnära skog med fokus på ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, pollinering, rekreation och klimatanpassning.

6. Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd

6.k Annan aktivitet – Arbeta för att säkerställa tätortsnära natur för invånare i alla åldrar – för bostadsområden, skola, förskola och särskilda boenden.

7. Bevara bete och slätter i jordbrukslandskapet

7.o Initiera eller stöd lokala samverkansprojekt för att underlätta skötsel av slättermiljöer med hävdgynnade värden, exempelvis forum för redskapsdelning och slättergillen eller lokala nätverk för skötselåtgärder.

7.q Öka tillgängligheten till ängs- och hagmarker med höga kulturhistoriska värden samt synliggör dessas kopplingar till biologisk mångfald.

7.t Sköta och restaurera ängar och betesmarker som finns i skyddade naturområden och på kommunägd mark.

9. Minska negativ påverkan på biologisk mångfald från växtskyddsmedel

9.j Annan aktivitet – Inventera användning av växtskyddsmedel på kommunalt markinnehav och arbeta för utbyte till andra metoder.

10. Motverka invasiva främmande arter

10.a Initiera och delta i nätverk för kompetensutveckling och samverkan för relevanta aktörer verksamma i länet.

10.f Genomföra kompetenshöjande aktivitet riktad mot allmänheten, förskolor och skolor om hur invasiva främmande arter kan motverkas.

10.m Annan aktivitet – Bekämpa och minska påverkan från invasiva främmande arter på kommunalt markinnehav.

11. Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering

11.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet för hur hänsyn till biologisk mångfald kan tas om hand i planeringsprocessen för att få genomslag i faktiskt genomförande och förvaltning riktat till politiker samt gemensamt till planhandläggare, bygglovshandläggare, kommunekologer och regionplanerare.

11.c Anta strategiska ställningstaganden, mål och riktlinjer för att i samhällsplaneringen aktivt skapa förutsättningar för att bevara och stärka biologisk mångfald.

11.g Säkra rutiner för att löpande implementera relevanta kunskapsunderlag i planeringsprocessen genom tidig dialog.

11.f Säkerställa att arbetssätt och rutiner finns så att intentionerna om biologisk mångfald i den fysiska planeringen tas om hand i faktiskt genomförande och förvaltning.

11.l Säkerställa en medveten reglering som främjar biologisk mångfald vid detaljplanering av parker, exempelvis genom reglering för anläggning av öppna vattenstrukturer.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12.a Initiera och delta i nätverk för kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte för tekniska nämnder, parkförvaltning och kyrkogårdsförvaltning, exempelvis i samverkan med SLU:s utbildning för landskapsarkitekter eller Enköpings utbildning för trädgårdsmästare.

12.c Säkerställa att det görs medvetna val som främjar biologisk mångfald och stärker det positiva biologiska kulturarvet vid gestaltning, projektering och anläggning av parker, golfbanor och andra grönområden.

12.d Säkerställa att skötselplaner och vårdplaner för parker, golfbanor och grönytor innehåller anpassade skötselmetoder för att främja biologisk mångfald.

12.g Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.

12.i Genomföra insatser som gynnar pollinerare.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14.a Genomföra kunskapshöjande aktivitet kring hur upphandling och inköp kan göras med ökad hänsyn till miljömässig hållbarhet och biologisk mångfald.

14.c Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

14.i Annan aktivitet – Ställa relevanta miljökrav i upphandlingar och inköp för att minska påverkan på biologisk mångfald.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15.c Genomföra insatser för att underlätta vistelse i naturen för olika målgrupper.

15.d Genomföra informations- och inspirationsinsatser för att öka intresse och kunskap om insatser för biologisk mångfald.

15.f Främja etablering av lokala marknader för livsmedel och produkter.

16. Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

16.d Anpassa och utforma utemiljöer så att de stimulerar till utevistelse samtidigt som de bidrar till kunskap om biologisk mångfald och hållbarhet.

16.e Placera nya skolor och förskolor med närhet till naturområden. Se över och sätt mål för skolors och förskolors närhet till naturen.

16.f Genomföra kartläggning eller översyn samt komplettering av närhet till naturområden för skolor och förskolor.

16.g Genomföra kunskapshöjande aktiviteter för skolchefer och rektorer för att öka förståelsen om vikten av barns lärande kopplat till biologisk mångfald och hållbar utveckling.

16.h Tillhandahålla och informera om kurser i exempelvis utomhuspedagogik för pedagoger.

16.i Öka kunskapen om naturmiljöers betydelse för barns lek och utveckling.

17. Genomför utbildnings- och informationsinsatser om biologisk mångfald för beslutsfattare

17.h Annan aktivitet – Som beslutsfattare, delta i utbildningar, dialoger och samverkan som rör biologisk mångfald.

Åtgärdsprogrammet för ekosystem och biologisk mångfald är ett av fyra regionala åtgärdsprogram inom **Färdplan för ett hållbart län** som syftar till att öka länets förutsättningar att nå Sveriges miljömål och bidra till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Övriga tre åtgärdsprogram behandlar temaområdena klimat och energi, vatten samt samhällsutveckling.

Ett hållbarhetslöfte är en frivillig avsiktsförklaring mellan Länsstyrelsen Uppsala län och en aktör i Uppsala län vilket stärker genomförandet av åtgärdsprogrammen i färdplanen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetslöfte

Ekosystem och biologisk mångfald

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald, som Entomologiska föreningen i Uppland åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12 g. Ta fram informationsmaterial för att sprida kunskap om biologisk mångfald till besökare i parker och grönområden.

Bistå kommuner i Uppsala län med kunskap om insekter vid informationsinsatser i parker och grönområden, med fokus på Röboåsen.

12 i. Genomföra insatser som gynnar pollinerare, exempelvis anlägga mer blommande och bärande träd, bedriva skötsel utan kemiska växtskyddsmedel, bibehålla sandblottor samt anlägga sandbäddar och bihotell.

Följa och utveckla biologisk mångfald på Röboåsen eller annan tätortsnära miljö genom minst två årliga insatser för föreningens medlemmar.

forts. 12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12 i. Genomföra insatser som gynnar pollinerare, exempelvis anlägga mer blommande och bärande träd, bedriva skötsel utan kemiska växtskyddsmedel, bibehålla sandblottor samt anlägga sandbäddar och bihotell.

Förbättra följ upp situationen för mindre blåvinge, som idag är rödlistad och har en mycket liten population.

15. Inspirera länsinvånarna till hållbara val som gynnar biologisk mångfald

15 d. Genomföra informations- och inspirationsinsatser för att öka intresse och kunskap om insatser för biologisk mångfald hos villaägare, bostadsrättsföreningar med flera. Dessa kan exempelvis välja växter som gynnar pollinatörer, sätta upp insektshotell, fågelholkar och bikupor samt anlägga stadsodlingar och gröna tak.

Hålla och bjuda in till minst två möten om året där arter diskuteras och kunskap sprids om hur de känns igen och åtgärder som är lämpliga för att hjälpa dem.

Hållbarhetslöfte

Ekosystem och biologisk mångfald

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald, som Jumkils IF åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

13. Bevara och öka biologisk mångfald i infrastrukturens biotoper

13j. Genomföra insatser som gynnar pollinerare på ruderatmark, impedimentytor och skjutfält, exempelvis genom att plantera växter som gynnar pollinerare, röja bort invasiva växter, bibehålla sandblottor och anlägga sandbäddar.

- Ta fram skötselplan för restaurering av sandmarker vid ridbana/valborgskase invid byväg på ås år 2021
- Genomföra skötselplanen år 2021-2022
- Uppföljning av åtgärder, eventuell revidering av skötselplan senast år 2023

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Hållbarhetslöfte

Ekosystem och biologisk mångfald

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald, som Sjöö godsförvaltning åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12i. Genomföra insatser som gynnar pollinerare, exempelvis anlägga mer blommande och bärande träd, bedriva skötsel utan kemiska växtskyddsmedel, bibehålla sandblottor samt anlägga sandbäddar och bihotell.

- Inventera områden invid vatten som är lämpliga för åtgärder för att gynna pollinerande insekter och andra insekter.
- Så perenner för att gynna pollinerande insekter, bin och fjärilar och andra djur som trivs nära vatten.
- Följ upp att insädderna tar sig.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Hållbarhetslöfte

Ekosystem och biologisk mångfald

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald, som Statens fastighetsverk åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12h. Bevara och planera för skyddsvärda träd, framför allt i värde-trakter för skyddsvärda träd, genom inventering, information och skötsel.

Restaurering och förnyelse av lindalléerna vid Skoklosters slott. Plantering av parklindar i barockparken i Lövstabruk. Parklindarna ersätter almar som har drabbats av almsjuka. De nyplanterade träden härstammar från träd som planterades på 1700-talet.

forts. 12. Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden

12h. Bevara och planera för skyddsvärda träd, framför allt i värdetrakter för skyddsvärda träd, genom inventering, information och skötsel.

Återhämling av parklindor vid Skoklosters slott och nyplantering av parklindor som härstammar från 1600- och 1700-talet. Skötsel och eventuell återplantering av parklindor i Lövestabruk.

Hållbarhetslöfte

Ekosystem och biologisk mångfald

Nedan följer de åtgärder ur det regionala åtgärdsprogrammet Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för ekosystem och biologisk mångfald, som Upplands Energi åtar sig att genomföra till 2023.

Det regionala åtgärdsprogrammet samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete för att bevara och stärka biologisk mångfald. Programmet bidrar till att efterleva FN:s konvention om biologisk mångfald, vars syfte är att bevara biologisk mångfald och nyttja naturens resurser på ett hållbart sätt.

Samlar länets aktörer i ett målinriktat åtgärdsarbete.

14. Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster

14 a. Genomföra kartläggning av verksamhetens strategiskt viktiga inköpsområden samt produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald.

Fortsätta utveckla rutiner för miljöbedömning vid inköp.
Fortsätta utveckla rutiner för kemikaliehantering vid t.ex. skrotning.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN